

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VII. Gravia de proximo narrans ex auditu, frequenter, non semper
peccat graviter contra justitiam, licèt nullam narratis auctoritatem addat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

bus dicas; quod puellam deceperint, quod duellum commiserint, & alia ejusmodi, de quibus ipsi letantur, glorianturque, vix aut ne vix quidem reputatur. Habenda est igitur ratio circumstantiarum omnium, scilicet 1°. & maximè persona infamata, cujus qualitas & conditio maximè est momenti ad discernendam detractionis gravitatem. 2°. infamantis: quia plurima sunt quæ magnam impressionem faciunt, si à viro gravi narrentur, vel objiciantur; parvam, vel nullam, dum narrentur, vel objiciantur à vilissimis personis. Quo ex capite scurræ, pueri, mulierculæ, similesque personæ gravia sibi invicem objicientes, à mortali sæpè excusantur contumeliæ vel detractionis peccato, licet sæpè non à gravi peccato odii, iracundiæ, vel vindictæ. 3°. habenda est ratio personarum audientium, numeri scilicet & qualitatis earum. Nam apud vel unum virum gravem diffamari sine dubio majus peccatum est, quàm apud vitum nullius, vel ferè nullius considerationis; minus quoque est diffamari apud unum, quàm apud multos, cæteris paribus.

48 Secundus casus, quo narrans defectum proximi, vel eum ipsi objiciens, solum venialiter peccat, est dum id non facit ex intentione nocendi proximo, sed ex levitate, vel joco, vel ob causam non necessariam; iis in circumstantiis, in quibus nec proximi fama, nec charitas inde notabiliter læditur, nec audientes graviter inde scandalizantur. Ita enim docet S. Thomas suprâ n. 40.

49 Tertius casus est dum ex motu imperfectè, seu non plenè deliberato quis profert aliquid lædens notabiliter proximi famam. Illi tamen qui absque consideratione præcipitanter effutire solent quidquid venit ipsis in buccam, ex hoc capite se excusare non possunt. Quia læsio famæ proximi ipsis satis voluntaria est in pravo illo usu præcipitanter effutendi, &c. dum usum illum corrigere non fatagunt.

50 Cæterum regulariter & ut plurimum solum veniale est, veniales defectus alterius revelare, sine quibus justus non vivunt, nisi attentis circumstantiis gravem infamiam inurant ut suprâ. Lessius quoque, Layman, & alii putant solum esse veniale, in genere dicere, aliquid esse gloriosum, iracundum, avarum, &c. Sed licet hoc aliquando verum fortè sit, si talia dicantur de secularibus hominibus de vulgo: quia non nisi levem dedecoris notam inurit; aliud meritò videri potest de sacris hominibus, præsertim Ecclesiam regentibus; quorum famam sicuti graviter lædit, qui narrat ipsos promiscuè mentiri; ita & qui narrat ipsos promiscuè irasci, vanæque gloriæ, ostentationi, avaritiæ passim cedere: ex hoc enim plerumque sic diminuitur fama bona, & auctoritas ipsorum, ut impedimento sit, ne spirituales fructus in Ecclesia referant, vel ne ipsis beneficia conferantur, vel ad officia eligantur quibus ob præclaras dotes alijs digni forent,

Tom. II.

Ecclesiamque utiles futuri. 3°. licet videri possit solum esse venialem revelationem defectuum naturalium; eò quod à natura homini accidant, contra ipsius voluntatem, nec ipsi impotentur ad culpam. Certum tamen est, talem revelationem posse esse mortalem, & non rarè esse talem: cum non rarè fieri soleat, quod fama ipsius graviter inde lædatur, & ipse vilior apud alios reddatur. Sicut enim laudari solent homines, non à solis virtutibus, sed & à qualitatibus naturalibus; ita & ab illis vituperari. Unde ordinariè mortaliter censendus est peccare, qui honoratum virum, qui habetur pro nobili, legitimo, &c. diceret esse spurium, ignobilem, patrem ipsius fuisse suspensum, &c. Nec dubium, quod si quis alteri in faciem istiusmodi defectus exprobraret, ipsi graviter injuriosus & contumeliosus foret. Denique non dubium, graves ex hujusmodi defectibus, in vulgus sparsis, contemptus, gravique damna frequenter provenire. Quando tamen ob ejusmodi defectum secundum canones, vel leges, ad hæreditatem, ordines, matrimonium, beneficium quispiam est inhabilis, peccatum non est, eum servato juris & charitatis ordine revelare.

Quartus casus, huc pertinens, sic ponitur à S. Thoma q. 72. a. 2. ad 1. *Ad eurapeliæm pertinet, dicere aliquod leve convicium, non ad dehonorationem, vel ad contristationem ejus, in quem dicitur, sed magis causâ delectationis, & joci. Et hoc potest esse sine peccato, si debita circumstantia observentur. Si verò aliquis non reformidet contristare eum in quem profertur hujusmodi jocofum convicium, dummodò alijs risum excitet, hoc est vitiosum.*

Causa etiam correctionis ac disciplinæ, sicut Superior potest subditum verberare, vel in rebus damnificare; ita & alteri, quem debet corrigere, verbum aliquod conviciosum potest dicere. Sic enim Dominus discipulos vocavit *stultos*. Et Apostolus Galatas *insensatos*. Tamen, sicut dicit Augustinus, rarè, & magna cum necessitate ejusmodi objurgationes sunt adhibende. S. Thomas ibidem.

CAPUT VII.

Gravia de proximo narrans ex auditu, frequenter, non semper peccat graviter contra justitiam, licet nullam narratis auctoritatem addat.

52 **E**st contra Scotum, Sylvestrum, Navarum, qui censent talem rarè peccare mortaliter contra justitiam; eò quod taliter narrantibus rarè adhibeatur fides ab auditoribus, scientibus à multis multa non vera dici. Unde putant narratores istos rarè lædere famam proximi, saltem graviter, nisi ex modo narrandi auctoritatem, seu majorem certitudinem narratis adjungant, quàm simpliciter dicendo, se ab alijs audivisse, ad quorum fidem se remittant. Siqui enim sic narratis

credant, leviter credunt, juxta illud: *Qui cito credit, levis est corde.*

53 Tales nihilominus frequenter peccare graviter contra justitiam asserimus cum Soto, Card. de Lugo, Layman, Bonacina, & aliis. Ob rationem oppositam. Quod enim Scotus in 4. dist. 15. q. 4. ait, raram hujusmodi narratoribus fidem adhiberi, est contra experientiam, e contra docentem ipsis frequenter fidem adhiberi, si non certam, saltem talem, quâ saltem in dubium revocatur, adeoque graviter læditur fama bonæ proximi. Quoties verò tales sunt circumstantiæ, ut narratio nata sit (spectatâ fragilitate hominum) ingerere fidem, suspitionem, vel dubitationem graviter diminutivam famæ bonæ proximi, talis narratio est mortale peccatum contra justitiam: cum taliter narrans sit vera causa notabilis diminutionis famæ bonæ proximi. Et iste est communis Doctorum sensus. Imò certa sunt crimina, ut hæresis, proditio, &c. de quibus suspicio vel dubium, magis infamat hominem, aliâ probatâ famâ, quàm certitudo de aliis criminibus, ut benè advertit Bannez q. 73. art. 2.

54 Cavendum ergo à narrationibus ex auditu, tamquam in praxi valdè periculosis: quia licet in speculatione fieri possit, quòd præcisè referens se hoc vel illud audivisse de tali, se tamen nihil de eo scire, nec credere, contra justitiam graviter non peccet, si prudenter judicet, auditores nec credituros, nec de tali male suspicatos: sæpè tamen hîc mentitur iniquitas sibi, sæpè nimia de aliis loquendi facilitas sibi blanditur. Et dato, non concessio, quòd talis non peccaret contra justitiam, saltem peccaret graviter contra charitatem, si advertere posset auditores ex sua levitate credituros, ut ostendit Layman hîc.

CAPUT VIII.

Oculum crimen proximi revelare tres causa permittunt, scilicet justitia, charitas, necessitas.

55 Prima itaque causa est justitia, ex cujus dictamine Judex, vel Superior (servato juris ordine) occulta subditorum peccata manifestare potest, vel ad eorum correctionem, vel ad aliorum exemplum. Si enim servato juris ordine Judex possit ex justitiâ dictamine malefactorem occidere, potest & diffamare. Unde nec peccant, qui zelo justitiæ (servato fraternæ correctionis ordine, dum utiliter servari potest) in judicio accusando, vel testificando, crimen alterius Judici manifestant.

56 Secunda causa est charitas, ex qua occulti defectus proximi (servato, ut antè, fraternæ correctionis ordine) Superiori denuntiantur ad emendationem ipsius, vel aliis etiam revelantur, ob aliquam ex quatuor prioribus causis, seu finibus num. 41. ex Gersono enarratis. Et ideo detractor non est, qui occultum crimen proximi revelat ad avertendum periculum a-

liquo imminens Communitati, vel privato innocenti. Quia commune & privatum innocentis bonum præferendum est bono privato nocentis. Quam ob causam licitum est (circumspèctè tamen) revelare occultos defectus illius, qui aliâs, cum publico damno, præficiendus esset alicui officio. Licet etiam monere proximum, ut sibi caveat ab occulto fure (aliâs ipsi nocituro) vel declinet consortium ejus, quem scit corruptis esse moribus; ne per istud consortium vel colloquia corrumpatur. Quâ ratione Christus Luc. 12. manifestavit hypocritam Phariseorum, & Apostolus 2. Timoth. 4. *Alexander (inquit) Evangelium multa mihi ostendit, quem in devisa.* Denique S. Thomas q. 70. a. 1. ad 2. dicit manifestanda esse ea quæ homini commissa sunt sub secreto, si pertinent ad corruptionem multitudinis, spiritualem, vel corporalem, vel in grave damnum alicujus persone.

Si itaque nosti quempiam furis addictum, monere potes, imò ex charitate debes (saltem interrogatus) ut sibi caveat, vel ne sibi eum in famulitium suum accipiant. Si videas innocentem extremo supplicio afficiendam, potes, imò debes Judici revelare homicidam, ne pro eo innocens pereat. Dumque agitur de officio, beneficio, religione, matrimonio, si nosti impedimentum, ex quo prudenter timeas grave damnum obventurum, teneris revelare, nisi aliâ viâ, v. g. correctione fraternâ, malum avertere valeas.

Hoc etiam titulo multi Doctores excusant eos, qui ex amica compassione manifestant occultos fratris defectus. Verùm ad hoc opus est lapide lydium, ad discernendam, an charitatis aurum tunc verum sit, & purum, an cotiâ mixtum, vel aurum falsum, potius quàm verum: subtilissimè namque fallit privatus amor, ut per fictam compassionem securius & perniciosius ad detrahendum inducat, prout ostendit D. Bernardus Serm. 24. in Cant.

Tria igitur à te observanda sunt, si decipi non vis. 1.º an non leviter id facias, uti contingit dum ex impetu moveris absque matura discussione spei profectus, utrum benè fundata sit, an non. 2.º an is cui revelas, utiliter ad profectum illum collaborare velit & possit. 3.º an nullum inde malum imminet delinquenti, præter id quod necessarium est ad procurandam ipsius emendationem. Nisi ad ista attendaris, ne tibi de compassione blandiaris, sed time, ne in te quadret istud Sapientis: *facie verbis paraveris fatuus*; time etiam, ne dum prætextu charitatis revelas occulta fratris, charitatem justitiâque lædas, absque justa necessitate revelando, vel defectus incertos, solâque suspitione notos, pro certis manifestando. Cum injustum sit ex causâ incerta quempiam afficere infamiâ certâ.

Tertia causa est necessitas, ut si aliter ab injuriosa vexatione nequeas liberari, nisi occultum vexatoris crimen declarando. Quia tamen in te servandam est inculpata tuteia mo-